

“TRUST: THE TEMPLE”

NIKOLAJ
KUNSTHAL

UNDERVISNINGSMATERIALE
FOR UDSKOLING OG
UNGDOMSUDDANNELSER

28. AUGUST - 25. OKTOBER 2015

TEKST: DIANA GERLACH OG HILDE ØSTERGAARD
REDAKTION: HILDE ØSTERGAARD

NIKOLAJ PLADS 10 / 1067 KØBENHAVN K / NIKOLAJKUNSTHAL.DK

GENERELT OM TRUST

TRUST er en udstilling, hvor du kan møde den nyeste kunst i fem kunsthaller i København. Den Frie Udstillingsbygning, Kunstforeningen GL STRAND, Kunsthal Charlottenborg, Nikolaj Kunsthal og Overgaden – Institut for Samtidskunst er gået sammen om én stor fælles præsentation af 41 internationale kunstnere og kunstnergrupperes værker med *tillid* som nøgleordet.

TRUST er – tillid til andre mennesker, tillid til samfundets institutioner, tillid til fremtiden og tillid til kunsten som en væsentlig og ofte bevægende, provokerende og debatskabende undersøgelse af netop de ting, der betyder allermost for individer og fællesskaber i dag. TRUST handler om vores hverdag og den virkelighed, vi møder i byen, på gaden, i vores hjem, i medierne og i dialog med andre. Med titlen TRUST inviteres vi til at have tillid til kunstens evne til at lade os se, sanse og erkende verden på ny og at rumme flertydigheden og sårbarheden som et grundvilkår for tillid og vores sociale liv.

TRUST har byen, dens rum og dens funktioner som ramme – ligesom hverdagen og dens objekter udgør en rød tråd i udstillingen. Udstillingens belgiske kurator, Sonia Dermience, har skabt en fortælling om hvert udstillingssted med afsæt i bygningernes arkitektur eller tidligere brug, og hun har givet hver af de fem kunsthaller et nyt navn, der fungerer som undertitel for den enkelte udstilling. TRUST finder desuden sted ude i byen, i en tøjbutik (Nørgaard Paa Strøget), i et pizzeria (Roma's Pizza & Burger House), i radioen (The Lake Radio) og i en biograf (Vester Vov Vov).

THE STUDIO / STUDIET

Den Frie Udstillingsbygning præsenterer installationer af syv kunstnere, som har indrettet hvert deres 'værksted' og rum, hvor selve skabelsesprocessen og det uafsluttede er en synlig og væsentlig del af de udstillede værkers udsagn.

THE SALON / SALONEN

Omdrejningspunkt i Kunstforeningen GL STRAND er hjemmet, sat i scene gennem værker der balancerer mellem velkendte hjemlige scenarier og uventede sammenhænge og elementer, der forrykker og spejlender det normale i en tilsyneladende dysfunktionel familieramme.

THE PALACE / PALADSET

Kunsthal Charlottenborg viser værker, der indsamler, registrerer, ordner og bearbejder materiale fra verden omkring os gennem forskellige æstetiske greb og metoder, der udfordrer kongepaladsets tidligere magtposition som garant for den herskende smag.

THE TEMPLE / TEMPLET

I Nikolaj Kunsthal udfolder tre kunstnerkollektiver hver deres stedsspecifikke installation, der undersøger, hvad vi mennesker tilbeder og tror på i dag, hvor guddomme og ideologier udfordres af nye idealer og måder at dyrke disse på.

THE EXCHANGE / BØRSEN

Hos Overgaden – Institut for Samtidskunst mødes kunsthåndværk, video, tryksager og performance og skaber en udveksling på tværs af udtryksformer og historiske skel, som iscenesætter dialogen og samarbejdet i kunsten som en central signatur for mange kunstnere i dag.

KUNSTENS SAMMENHÆNG MED HVERDAGEN

Dagligdagens og diverse populær-kulturers objekter og materialer er et væsentligt træk ved udstillingen i alle de fem kunsthaller som en måde at betone sammenhængen mellem kunsten og hverdagen på og kunstens evne til at indgå i en meningsfuld dialog med verden og vores umiddelbare omgivelser og fællesskaber. Men de almindelige og banale genstande rummer også en reference til selve kunsthistorien som readymades og post-pop, og dermed kommer udstillingen til også at pege på kunstens historie som et særligt sprog og meningsfællesskab.

KOLLEKTIV KUNST OG SOCIALE FÆLLESSKABER

Flere af værkerne i TRUST er kollaborative, det vil sige, de er baseret på samarbejde og handler om at skabe og danne fælles mening og betydning via sociale processer og fællesskaber, der involverer og medierer mellem flere aktører. Med kunstværker og arrangementer spredt ud over fem kunsthaller og andre steder, der markerer livet i byen, lægger TRUST op til en kulturel vandring rundt i et panorama af tillids- og kunstpraksisser, der fokuserer på vores mange sociale fællesskaber.

Tillid versus mistillid – giv dig hen til kunsten, og vær kritisk på samme tid! Begrebet tillid skaber automatisk en refleksion over dets modsætning/negation - mistilliden og hvad der skaber de to positioner. Det er ikke muligt at definere, hvad tillid er uden

at forholde sig til grænserne for begrebet, altså hvor tilliden ophører og slår over i ikke-tillid, eller ligefrem i mistillid og en kunstnerisk undersøgelse af tillid vil derfor også arbejde med denne akse mellem tilliden og det, der bryder den.

Udstillingens titel TRUST bliver som bydeform således en understregning af, at vi må engagere os i både tilliden - og mistilliden. Vi bør nok tilstræbe at vise tillid og stole på vores nære omgivelser og hinanden, men ikke blindt og ukritisk. Og måske skal vi især ikke blindt stole på de store konstruktioner i vores kultur: staten, det kommercielle marked eller på kunsten og dens institutioner for den sags skyld.

Uanset hvor meget kunsten ligner virkeligheden er den netop (siden den blev løsrevet fra kirken og kongen i renæssancen) defineret ved at være fiktion, og kunsthaller er således steder, hvor virkeligheden bevidst udlægges og prøves af gennem både sanselige og intellektuelle, primært visuelle udtryk. Her får vi altså mulighed for at skærpe både det hengivne og det skeptiske blik, fordi vi netop ikke kan regne med, at det, vi oplever, er entydigt sandt. Til gengæld får vi måske øje på præmisserne for vores oplevelser, som vi normalt ikke lægger mærke til, men blot tager for givet.

Det er præcis for at betone denne leg med sandheden som et vilkår i alt kunstnerisk arbejde og i virkeligheden i al fortolkning og historieskrivning, at kurator Sonia Dermience har

valgt at omdøbe kunsthallerne og give dem nye identiteter og navne, der er forbundet med deres kulturhistorie i byen.

Sonia Dermience siger i et interview med Matthias Hvass Borello i KUNSTEN.NU:

”Idéen er sådan set at placere publikum i en skeptisk position, hvor de ikke bare skal stole på det, de møder og oplever. Vi forsøger at tiltrække offentligheden for dernæst at starte en debat, kan man sige.....I titlen ligger der et positivt udsagn om gæstfrihed og tillid, men også en negativ diagnose, der handler om samfundets protektionisme og mangel på tillid til fx udlændinge, der skubber især de europæiske lande væk fra en internationalisering i disse år. Spørgsmålet om tillid har også en særlig relevans ovenpå jeres Folketingsvalg, vil jeg mene. TRUST illustrerer et modsvar til den tendens og inviterer en masse internationale kunstnere til at komme til byen og ’overtage magten’. Det aspekt kan jeg rigtig godt lide, og at man i kunsten stadig kan gøre dette.”

Og i et andet interview med Toke Lykkeberg siger Sonia Dermience :

”Jeg er interesseret i kunstværker, der rummer en kritik af produktionen i dag. Jeg tror, vi er besat af ting og kroppe, hvad enten vi vil det eller ej. Vi svimler over tingenes overflod, mens vi ængstes og tiltrækkes af tomrummet i den anden ekstrem. Så vores valg er motiveret af enten en længsel efter komfort og sikkerhed

eller eventyr, lethed og bevægelse. Vi har brug for begge dele. Det er det samme, der gør sig gældende inden for kunsten. Her har du ligeså meget immaterialitet som overskydende materialeproduktion.”

DISKUSSION

Diskutér i grupper Sonia Dermiences udsagn om tillid og om kunsten og dens muligheder – hvad mon hun mener, og hvad mener I?

Hvordan udtrykker den nuværende danske politiske debat tillid eller det modsatte til fx flygtninge?

Hvad tror I Dermience mener med, at vi er besat af ting og kroppe?

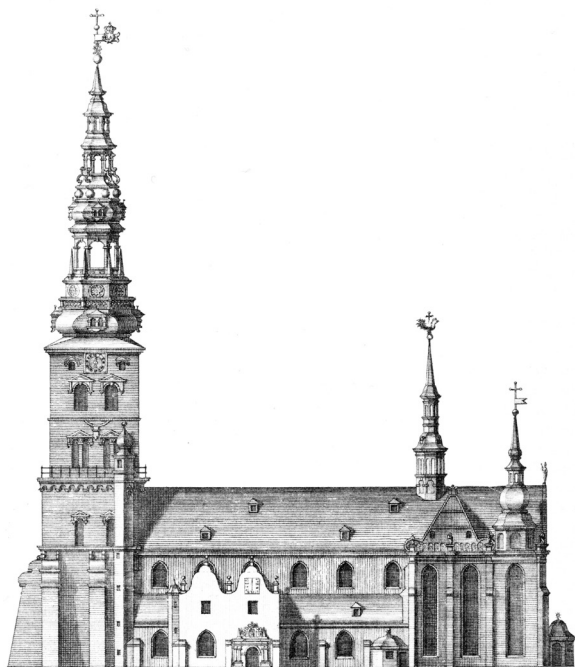
Kan I finde eksempler på henholdsvis det, hun omtaler som immaterialitet og tomrum eller overskydende materiale og overflod i kunstværkerne på udstillingen?

TEMPLET SOM RAMME OM KUNSTEN I DAG

I Nikolaj Kunsthall eller Templet er temaet tro og tilbedelse, og de tre kunstnergrupper, som udstiller her, undersøger på hver deres måde, hvad der definerer og udfordrer vores ideer om tro og tilbedelse i dag.

Kunstnergrupperne Jessica Baxter fra Belgien, We Are The Painters fra Frankrig og A Kassen fra Danmark har lavet tre installationer særligt til Nikolaj Kunsthall. Installationerne forholder sig på forskellig vis til samspillet mellem kirkebygningen og kunsten og sætter fokus på kirkens og kunstens rolle både her og nu og historisk set.

Det nye navn 'templet' kan ses som et symbol, der refererer til bygningens tidligere funktion som kirke, men hvad har bygningens nuværende rolle som kunsthall med et tempel at gøre? I dag har kirken på mange måder mistet betydning for den enkelte, men hvad er trådt i stedet? Er kunsten en ny religion og tilbyder vi i dag kunstværker, som vi har tilbudt guddomme? Hvad er helligt for os? Er kunsthaller og museer vor tids templer?

I TRUST THE TEMPLE SÆTTER KUNSTNERGRUPPERNE FOKUS PÅ SPØRGSMÅL SÅSOM:

Hvad tilbyder vi i dag, og hvordan udtrykker vi vores tilbedelse?

Hvorfor er det vigtigt for mange mennesker at have en fælles tro, og hvordan er tro en del af vores moderne liv?

Hvilke handlinger, samværsformer, hvilke sprog, billeder, attituder, ritualer, ceremonier og kultiske eller religiøse praksisser tager vi i brug?

Kan vi overhovedet have tillid til det, vi sædvanligvis har troet på?

Tror vi på den kristne næstekærlighed eller på socialismens ide om lighed og frigørelse? Tror vi på forbrugets velsignelse af den enkelte? På demokratiet som styreform, eller tror vi på myternes urgamle kraft?

Hvor meget skal man tro – kan man fx være døbt og konfirmeret og aldrig gå i kirke? Kan man være muslim og samtidig drikke alkohol?

Hvad er en kulturkristen eller en kulturmuslim? Kan man gradbøje sin tro?

Hvad er forskellen på tro og videnskab? Er der forskel på religion og ideologi?

Er forbrug en ny form for religion?

Findes det guddommelige og ophøjede i virkeligheden? Er spiritualitet og guddommelighed noget rationelt og håndgribeligt? I hvilke rum finder vi ro til fordybelse, kontemplation eller meditation?

Hvordan spiller det konkrete, arkitektoniske rum som fx en tidligere kirke sammen med vores oplevelse af tro og overbevisning?

Hvordan bliver vores tro formet af den visuelle billedkultur og af konkrete fysiske genstande og sanselige rum?

“A KASSEN: SOUND OF A SCULPTURE”

Kunstnergruppen A Kassen interesserer sig for et udvalgt sted og de muligheder, genstande, betydninger og handlinger, der kendetegner stedet. Deres metode er at skabe overraskende og ofte humoristiske indgreb i vores velkendte omgivelser. Ofte er indgrebene usynlige eller meget diskrete, men på samme tid får de os til at se på stedet på en helt ny måde, som skaber et nyt indhold eller en ny betydning.

I *Sound of a Sculpture* (2015) har A Kassen byttet knebelen (klokkestrengen) i kirkeklokken i Nikolaj Kunsthals klokketårn ud med en del af en abstrakt skulptur, de har købt på en auktion. En gang i timen ringer klokken med skulpturen og gør opmærksom på værket, men man må op i tårnet for at høre – og se – den. A Kassen har etableret et særligt rum i tårnet. Adgangen til tårnet er ryddet, det har den ikke været tidligere. Publikum kan i mindre grupper gå op af den snørklede trappe til klokken og opleve *Sound of a Sculpture*.

Både knebelen og skulpturen, der nu erstatter den, er lavet af bronze, som er et materiale, der kan transformere sig og ændre form og funktion. A Kassens værk skaber en forbindelse til historiske begivenheder i det tidligere Sovjetunionen. Her omstøbte man kirkeklokkerne til statuer af de nye magthavere, og efter kommunismens sammenbrud blev disse igen revet ned, smeltet om og solgt.

Kunstnergruppen A Kassen bor og arbejder i København og Berlin og har eksisteret siden 2004. Gruppen består af Christian Bretton-Meyer, Morten Steen Hebsgaard, Søren Petersen og Tommy Petersen.

DISKUSSION I GRUPPER

Hvorfor, tror I, kunstnerne interesserer sig for historiske begivenheder i Sovjetunionen?

Hvilke andre materialer eller medier kan bære og formidle store politiske bevægelser i historien?

Hvilke betydninger har titlen *Sound of a Sculpture*?

Hvad har værket med tro, tilbedelse og tillid at gøre?

Hvilke andre større eller mindre interventioner i kirken kan I forestille jer, som rejser spørgsmål om forholdet mellem kunst og tro/ideologi?

Nævn nogle andre ting/elementer i kirken, man ville kunne erstatte med nye ting, og som forrykker betydningen af stedet?

Hvori består kunstværket? Er det materialet og skulpturen, er det rengøringen af trappen, er det lyden, er det selve udskiftningen af en genstand med en anden?

ØVELSE: PLANLÆG EN KUNSTNERISK INTERVENTION

Hvilke andre institutioner eller steder i samfundet kan I komme i tanke om, hvor en lignende kunstnerisk intervention kunne finde sted? Vælg og beskriv et offentligt sted med de genstande/materialer og traditioner, der tegner dette steds betydning. Aftal hvilken genstand I vil bytte ud, eller hvilken handling I vil udføre for at forrykke denne betydning, og hvordan offentligheden skal komme til at opleve forandringen og eventuelt inddrages.

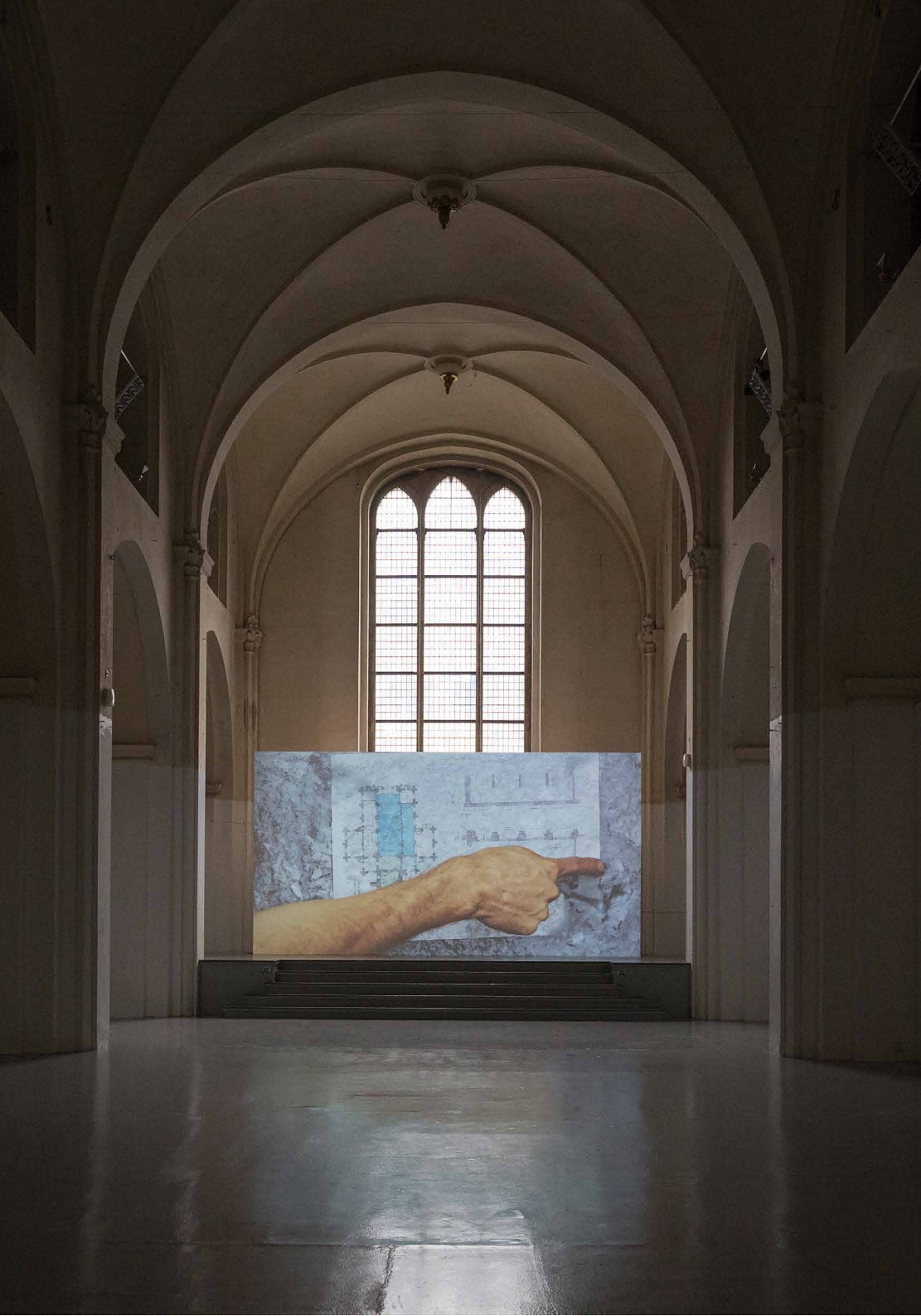
“JESSICA BAXTER: DO NOT FEED THE ARTISTS. THEY HAVE ALREADY TOO MUCH TO DIGEST”

Hvad har kunst og kunstnerisk arbejde med en fordøjelsesproces at gøre, og hvordan kan kunsten være med til at fordøje vores komplekse visuelle kultur?

Med værket *Do Not Feed The Artists. They Have Already Too Much To Digest* (2015) rejser kunstnergruppen med det pudsige navn Jessica Baxter disse spørgsmål og får os til at overveje, hvad vi mener, kunstnerens og kunstens rolle i samfundet egentlig er. Er de nyttedyr, som fortærer og fordøjer samtiden for os andre? Og er fordøjelse det samme som fri og kritisk fortolkning eller er det moralsk forskønnelse og fordømmelse af omverden efter faste dogmer, som kunsten har været forbundet med i en lang periode i historien, mens bl.a. kirken havde magt?

I installationen er det centrale kirkeskib blotlagt med bagsiden af syv køleskabe som en slags malerier på væggen. På alterets plads viser en video en hånd i et fotokar, der langsomt opløser et billede af en grundplan for Nikolaj Kirke. Forsiden af køleskabene kan opleves fra sidegalleriet, og inde i skabene er placeret spiselige billeder, lavet af ris. Flere rispapirsbilleder hænger indrammet i indgangen. Billederne skildrer alle mulige mere eller mindre genkendelige motiver fra vores fælles visuelle kultur og fra kunstnerens billedarkiver og skærme. De ligger i bunker eller står oprejst som skulpturer på hylderne. Andre genstande er også på køl, en blå fjersynsskærm og flere fotokar med vand og billeder i. En dyb baslyd hjælper til med at vibrere vandet i et af køleskabene.

Kunstnergruppen Jessica Baxter bor og arbejder i Bruxelles og Liège og blev dannet i 2007. Gruppen består af Anne Bossuroy, Jean-Daniel Bourgeois, Jonathan De Winter, Jonas Lochter, Gérard Meurant.

DISKUSSION I GRUPPER

- Hvad får installationen jer til at tænke på og føle?
- Er vi på besøg på en offerplads eller et varehus for hårde hvidevarer?
- Hvorfor er billederne i værket lavet af ris? Er det meningen, I skal spise og fordøje værket og hvorfor?
- Hvad symboliserer køleskabe for jer i en moderne verden? Hvad har køleskabe med helligdomme, kult, tro og tilbedelse at gøre?
- Hvilke motiver ser I på risbillederne? Beskriv for hinanden, hvad de fortæller og viser.
- Hvordan har kirkerummet og den kristne kirkes kult betydning i værket?
- Hvilke religiøse associationer vækker værket?

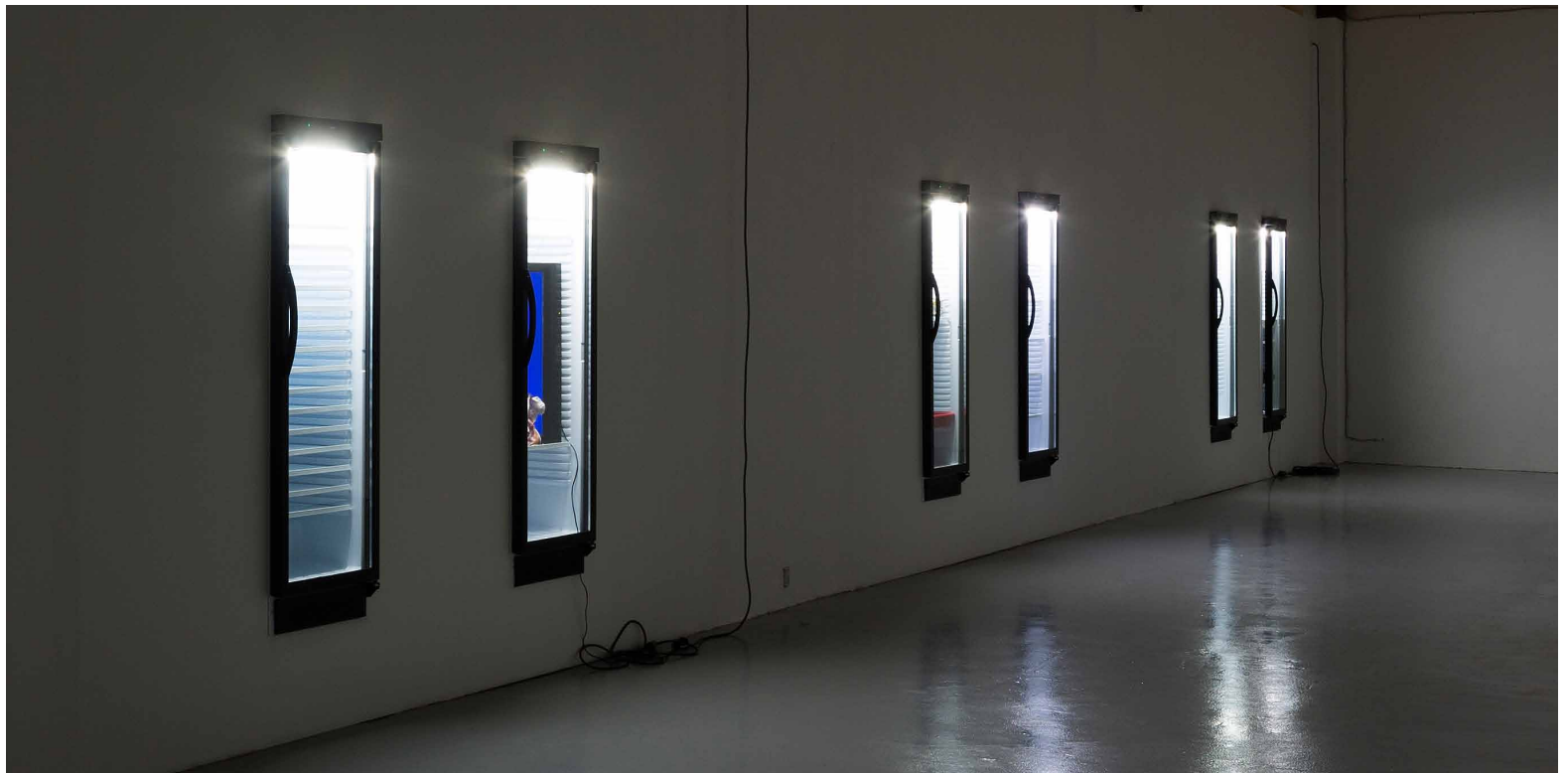

ØVELSE: BATTLE MELLEM FORSKELLIGE KUNSTSYN OG KUNSTNERROLLER

Del jer i par, og vælg en rolle:

- Kunstneren som fri og kritisk fortolker af vores fælles samtid
- Kunstneren som smagsdommer og moralsk vogter
- Kunstneren som social forandringsagent
- Kunstneren som forskønner af virkeligheden

- find evt. selv på flere roller
Argumentér efter tur for værkets relevans med afsæt i de forskellige roller.

“WE ARE THE PAINTERS: THRESHOLD OF APPARITION”

We Are The Painters arbejder med maleri i tre dimensioner og altså ikke blot på flade lærreder, men i et udvidet felt der bliver til hele rum og scenografier. Deres værk *Threshold of Apparition* (2015), som direkte oversat betyder 'genfærdets tærskel', er både en udstilling, en performance og en film. Udstillingen er således en scenografi for den performance, der finder sted under åbningen og igen senere for at blive optaget som første scene i en film, kunstnerne har arbejdet med i flere år. Men hvem er genfærdet, og hvad er det for en tærskel, der henvises til?

Threshold of Apparition er et perspektivisk landskab med figurer, der udfolder sig i Øvre Galleri som malede elementer i rummet, man frit kan bevæge sig ind i og rundt om. Elementerne stammer fra et maleri, som de har gentaget siden 2006, og som de kalder *She Looks Like A Mountain*. En gigantisk kulissevæg, der udfylder rummet helt til hvælvet, ligner på én gang en klippe og et stort hår og åbenbarer et hul, eller netop en tærskel i midten, dér, hvor ansigtet kunne have været. Tre karakterer, i skikkelse af skulpturelle dragter med hår - en troldkvinde og to muser - befolker landskabet.

WATPs værk udspringer af en kunstnerisk praksis baseret på en konceptuel og procesorienteret arbejdsmetode, som de deler med mange andre kunstnere i tiden. Udgangspunktet er en selvopfundet mytologisk fortælling om en blanding af en gudinde, muse og troldkvinde, der gang på gang føder nye karakterer i en fortælling. Fortællingen udvikler sig kontinuerligt, og det er gentagelsen og gennemspilningen af denne skabelses- eller tærskelmyte, der interesserer kunstnerne som en slags æstetisk og terapeutisk ritual.

Kunstnergruppen har eksisteret siden 2006 og bor og arbejder i Paris. Gruppen består af Nicolas Beaumelle og Aurélien Porte.

DISKUSSION I GRUPPER

- Hvordan kan myter om oprindelse, skabelse, fødsel, genfærd og tærskler give mening i dag?
- Hvad betyder det for jeres oplevelse af værket, at det bygger på en myte kunstnerne selv har fundet på?
- Hvordan kan kunst være terapi?
- Har I brug for ritualer og hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvilke fortællinger om skabelse og tærskler foretrækker I?
- Hvorfor er kunstnerne tilsyneladende mere optaget af processen end af produktet?
- Hvad har *Threshold of Apparition* med tillid at gøre?

ØVELSE: JERES SKABELSES- ELLER TÆRSKELMYTE SOM PERFORMANCE OG LEVENDE MALERI

Lav jeres egen myte som performance med karakterer, en enkel handling og replikker, som I opfører og evt. optager som filmscene i værkets scenografiske landskab. Myten skal være jeres fælles bud på en fortælling om skabelse eller om en betydningsfuld tærskel. Lav et storyboard. Opfør jeres performance for resten af klassen, og lad to eller tre filme fra forskellige vinkler. Klip de tre optagelser sammen som en lille film.

Tag stilling til følgende fire forhold i arbejdet med jeres performance:

TID:

Jeres performance skal vare max. 3 minutter
Vælg TID (fortid, nutid, fremtid – sæt gerne årstal på!)

RUM:

Vælg et sted i udstillingen, og/eller lav jeres egen kulisse
Vælg STED (fx naturen, Mars, skolegården, familiefesten. Brug evt. udstillingen som kulisse)

KROP:

Brug jeres kropssprog til at understøtte eventuelle replikker

RELATION TIL PUBLIKUM:

I skal inddrage publikum i handlingen

LEKSIKON

KONTEMPLATION

Kontemplation kommer af det latinske ord 'contemplare', som betyder at betragte og overskue og er oprindeligt forbundet med en religiøs praksis. Kontemplation handler altså om at se, men ordet dækker en indre handling - en 'betragtning' af filosofiske eller guddommelige forhold og følelser inde i den enkelte. Kontemplation er således en erkendelses- eller oplevelsestilstand, hvor den kontemplerende skuer ind i sig selv efter sandheden eller det guddommelige.

MÆCEN

Mæcen kommer fra navnet Mæcenas, som var de antikke digtere Vergil og Horats rige velynder, det vil sige, at han støttede dem økonomisk. En mæcen er således en ofte rig person, der hjælper kunstnere økonomisk og på den måde finansierer kunst og kultur.

POST POP

En betegnelse for kunstneriske elementer og udsagn der refererer til den klassiske popkunst i 1960'erne.

READYMADE

Brugsgenstande udvalgt og placeret i en kunstnerisk sammenhæng som kunstobjekter. Begrebet bruges første gang i relation til den såkaldte historiske avantgarde i starten af 1900-tallet, hvor kunstneren Marcel Duchamp udstiller et urinal som skulptur med titlen *Fountain*. Siden og især i popkunsten i 1960'erne har readymades fyldt meget i forskellige kunstneres værker.